

BİR EKONOMİ TETİKÇİSİNİN İTİRAFLARI

Önsöz

Ekonomi tetikçisi olarak bizlerin amacı küresel imparatorluk kurmaktır. Bizler, diğer ülkeleri şirketlerimizin, hükümetimizin, bankalarımızın, kısacası benim şirketokrasi diye adlandırdığım kurumsal yapının kölesi haline getirmek için uluslararası finans kuruluşlarını kullanan elit bir grubuz. Mafyanın yaptığı iyilikler gibi Ekonomi Tetikçileri de görünüşte bazı iyilikler yapar. Örneğin elektrik santralleri, otoyollar, limanlar, havaalanları, teknoparklar gibi altyapı hizmetleri için borç temin ederler. Bu borçların ön koşulu, bütün bu projelerin Amerikan inşaat ve mühendislik firmaları tarafından gerçekleştirilmesidir. Aslında paranın çoğu Amerika'yı hiç terk etmez; yalnızca Washington'daki bankalardan New York, Houston veya San Francisco'daki mühendislik firmalarına transfer edilir.

Para hiç vakit geçirmeden şirketokrasi üyesi şirketlere (kreditörlere) döndüğü halde borçlu ülkenin anapara artı faizin tamamını ödemesini isteriz. Eğer Ekonomi Tetikçisi çok başarılı ise borç tutarı o kadar büyük olur ki birkaç yıl sonra borçlu ülke ödemeleri aksatır. Bu olduğunda biz de mafya gibi diyetini isteriz. Birleşmiş Milletler'de Amerika'nın isteği doğrultusunda oy verme, askeri üs kurma veya petrol gibi değerli kaynaklara el koyma şeklinde olabilir bu diyet. Buna rağmen borçlunun borcu devam eder. Böylece küresel imparatorluğumuza bir ülke daha eklenmiş olur.

2004 itibarıyla 3. Dünya ülkelerinin borç toplamı 2.5 trilyon dolara, yıllık faiz ödemeleri de 3.75 milyar dolara yükselmiştir. Bu tutar, tüm 3.Dünya ülkelerinin sağlık ve eğitim harcamaları toplamından fazla, aldıkları dış yardımın da 20 katıdır. Yine bu ülkelerde nüfusun en üst yüzde biri, ülkelerinin mali kaynaklarının ve gayrimenkullerinin %70 ila %90'ına sahiptir. Bu çağdaş imparatorluğun sinsiliği, Romalı askerleri, İspanyol fatihlerini (konkistador), 18-19 uncu yy Avrupalı sömürgecilerini fersah fersah geride bırakır. Biz Ekonomi Tetikçileri kurnazızdır. Bizler tarihten ders aldık. Kılıç taşımayız, zırh-üniformalar giymeyiz. Ekuador, Nijerya, Endonezya gibi ülkelerde yerli öğretmenler veya esnaf gibi giyiniriz. Washington ve Paris'te bürokratlara ve bankerlere benzeriz. Proje mahallerini gezer, yoksul köyleri dolaşırız. Yerel basında ne kadar hayırlı işler yaptığımızdan söz ederiz. Yasadışı bir şeye tevessül ettiğimiz pek nadirdir. Zira sistem aldatmacaya dayansa da tanım olarak yasalır.

Ancaaaak..... Eğer biz başarısız olursak, devreye çakallar (İstihbarat –NSA ve CIA-elemanları) girer. Çakallar hazır ve nazır bekler. Ortaya çıktıklarında devlet başkanları devrilir veya feci "kaza"larda ölürler. Eğer Afganistan ve Irak'ta olduğu gibi, bir şekilde çakallar da beceremezlerse genç Amerikalılar ölmeye ve öldürmeye gönderilir.

Bu imparatorluğun yaratılmasına ben de katkıda buldum ve suçluluk duygusu altında eziliyorum. New Hampshire taşrasından bir çocuk nasıl oldu da bu pis işlere bulaştı?

BİR TETİKÇİ DOĞUYOR

Her şey çok masumca başladı.

1945'te orta halli, öğretmen bir ailenin tek çocuğu olarak doğdum. Babam dünyanın her yanından gelmiş zengin çocuklarının okuduğu Tilton okulunda öğretmenlik yaptığından ben de 14 yaşında Tiltonda burslu okumaya hak kazandım. Orda zengin çocuklarına nispet iftiharla geçtim, iki okul takımının kaptanlığını yaptım ve okul gazetesini çıkardım. Lise bitince Middlebury üniversitesinde burslu okumaya başladım. Orası da Tilton gibi zengin çocuklarının okuluymdu. Orda hayatımı etkileyen 2 kişiyle tanıştım. Birisi genç ve güzel Ann, diğeri de İranlı bir generalin oğlu olan Ferhat'tı.

Ferhat beni içkiye, gece hayatına, ailemi dışlamaya yöneltti. Ders çalışmayı bıraktım. Bursum kesildi. Ben de bir sene gazetecilik yaptıktan sonra Boston Üniversitesi, İşletme Fakültesine kaydoldum. 1967'de, son sınıftayken Ann ile evlendim.

Ann'in babası Deniz kuvvetlerinde üst kademedede görevli, çok başarılı bir mühendisti. En yakın arkadaşı, Ann'in "Frank Amca" dediği kişi, ülkenin en geniş casusluk örgütü NSA (Ulusal Güvenlik Ajansı) nın tepe yöneticilerinden biriydi. Onun teşvikiyle NSA'da iş görüşmesine gittim. Birkaç hafta sonra NSA'dan kabul edildiğime dair haber geldi. Sonradan öğrendiğime göre, Ferhat'ın babasının İranda ABD istihbaratında çalışması bu kabulde etkili olmuş.

NSA'nın iş teklifini kabul etmeden önce Barış gönüllülerinin bir seminerine katılmam, yine hayatımın yönünü değiştirdi. Önerilen yerlerden biri, yerli halkın bütün özelliklerini koruduğu Amazon Yağmur Ormanlarıydı. Frank Amca'ya akıl danıştığında, bu görevi kabul etmemi söylemesi beni şaşırttı." Oraları petrol yatağı. Yerlileri anlayan iyi ajanlara ihtiyacımız olacak" diyerek İspanyolca ve yerel lehçeleri öğrenmemi teşvik etti. Böylece Ann ve ben Ekuador'da barış gönüllülerine katıldık. Yerliler gibi yaşamaya başlayıp onlarla akraba gibi olduk.

Köyümüze bir gün MAIN şirketinin Genel Müdür yardımcısı Einar Greve geldi. MAIN, Dünya Bankası'nın Ekuador'a ve komşu ülkelere hidroelektrik santralleri ve diğer alt yapı projeleri için milyarlarca dolar borç vermesi doğru olur mu diye araştırmalar yürüten uluslararası bir danışmanlık şirketiymi.

Einar'la Ekuador'da birkaç gün geçirdikten sonra mektuplaşmaya başladık. Benden Ekuador'un ekonomik durumu ve geleceği hakkında raporlar istedi. Bir yıl içinde kendisine 15 rapor gönderdim.

Barış gönüllüsü olarak görevim sona erince Einar bana MAIN'de iş teklif etti. Einar'ın dediğine göre MAIN'in esas işi mühendislikti. Fakat en önemli müşterisi olan Dünya Bankası'nın hazırladığı mühendislik projelerinin boyutunu ve fizibilitesini saptamak üzere ekonomistlere ihtiyaçları vardı. Ekuador, Endonezya, İran, Mısır gibi güvenilir istatistikleri bulunmayan yerlerde kişisel gözlem ve değerlendirme gerekiyordu. Böylece 1971'de 26 yaşında MAIN'de ekonomist olarak göreve başladım. Oysa gerçek görevimin tamamen James Bond'a benzediğini kısa sürede fark edecektim.

"GİRDİN Mİ ÇIKAMAZSIN"

Arthur D.Little, Stone & Webster, Brown & Root, Halliburton ve Bechtel gibi mühendislik firmalarını herkesin tanınmasına rağmen MAIN kamuoyunda pek bilinmiyordu. Profesyonel kadromuzun çoğu mühendis olduğu halde iş makinalarımız olmadığı gibi, bir baraka dahi inşa etmemiştik. Önceleri ne yaptığımızı anlamakta bile zorluk çekiyordum. Tek bildiğim, Java adasının enerji master planını hazırlamak üzere 11 kişilik bir heyetle Endonezya'ya gideceğimdi. Endonezya ve Java'nın ekonometrik modellerini çıkarmam gerekeceği ve bu konuyu hiç bilmediğim için kurslara yazıldım. Bu süreçte, istatistiklerin amaca göre manipüle edilebileceğini keşfettim.

MAIN, beni eğitmesi için Claudine adında güzel bir bayanı görevlendirdi. Claudine bana, hiç kimsenin işim hakkında bilgi vermediğini, zira bunu yapmaya bir tek kendisinin yetkili olduğunu söyleyerek, görevinin beni ekonomi tetikçisi olarak yetiştirmek olduğunu ilave etti. Ne yaptığımı karım dahil hiç kimsenin bilmemesi gerektiğini belirttikten sonra, işimin iki ana amacı olduğunu açıkladı. Öncelikle, hazırlayacağım raporlarla MAIN ve diğer Amerikan şirketlerinin (Bechtel, Halliburton, Stone&Webster gibi) devasa mühendislik ve inşaat projeleri için uluslararası finansman kuruluşlarının vereceği kredilere dayanak sağlayacaktım. Verilen borç, projeleri gerçekleştiren Amerikan şirketlerine geri döndükten sonra ikinci görevim, muazzam borç altına giren bu ülkeleri iflas ettirmektir. Böylece söz konusu ülkeler askeri üs, BM'lerde lehimize oy, petrol ve diğer doğal ham maddeleri kullanımı gibi ihtiyaçlarımız için kolay hedef olabilecekti. İşim, bir ülkeye milyarlarca dolar yatırım yapılmasının etkilerini tahmin etmek olacaktı. Gelecek 20-25 yılda ekonomik büyümenin ne kadar olacağını ve çeşitli projelerin etkilerini araştıran çalışmalar yapacaktım. Projelerin her birinden beklenen ancak açıkça söylenmeyen özellikler, müteahhit firmalar için çok karlı olması, ülkedeki bir avuç varlıklı ve etkili aileyi mutlu etmesi, uzun dönemde ülkeyi mali ve siyasi bağımlılık altına sokması idi. Borç yükü ne kadar büyük olursa o kadar iyi olacaktı. Bu yük ülkenin en yoksul vatandaşlarını sonraki on yıllar boyunca sağlık, eğitim gibi temel ihtiyaçlardan yoksun bırakacakmış, ne gam.

Büyük alt yapı Projeleri GSMH artışına önemli katkıda bulunur ancak GSMH mutlak değer olarak aldatıcıdır. Bir tek kişi, örneğin bir enerji şirketi sahibi bile yararlanacak şekilde GSMH artabilir, halkın çoğunluğu borç yükü altında ezilse bile. Zengin daha da zenginleşirken fakir daha da fakirleşebilir. Buna rağmen istatistiki açıdan büyüme gerçekleşmiş görünür.

Diğer ABD vatandaşları gibi MAIN çalışanlarının çoğu enerji santralleri, otoyollar, limanlar inşa etmekle ülkelere iyilik ettiğimize inanıyordu. Okullarımız ve basınımız bütün yaptıklarımızı iyi niyetle yaptığımızı öğretmişti. Yıllarca hep şu ifadeyi duydum: "Amerikan bayrağını yakıyorlar, elçiliğimizin önünde gösteri yapıyorlar, neden lanet olası ülkelerini terk edip onları yoksulluk içinde yuvarlanmaya bırakmıyoruz?"

Bunu söyleyenler de genelde eğitimli insanlar. Oysa dünya çapında elçilik bulundurmamızın amacı kendi çıkarlarımıza hizmettir ki bunun da 20.yy'ın ikinci yarısındaki anlamı, Amerika Cumhuriyetini Global İmparatorluğa dönüştürmek demektir. 18.yy sömürgecileri de, kendi topraklarını savunan kızılderililerin şeytanın hizmetkârı olduklarına inanıyorlardı.

Bir gün Claudine'e birlikte Java'ya gideceğimiz kişilerin de benimle aynı işi mi yapacaklarını sordum.

"Hayır, onlar mühendis" dedi. "Onlar elektrik santrali, dağıtım hatları, limanlar ve yolların planlarını yaparlar. Sen ise onların tasarlayacağı sistemlerin ve dolayısıyla verilecek kredinin boyutlarını hesaplayacaksın. Anahtar kişi sensin"

Bir başka gün Claudine şu bilgiyi verdi. "Bizler küçük, özel bir kulübüz. Dünya ülkelerinin milyarlarını dolandırmak için iyi, çok iyi para alırız. İşinin önemli bir bölümü, dünya liderlerini Amerikanın ticari çıkarlarını kollayan geniş bir şebekenin bir parçası olmaya ikna etmek olacak. Sonuçta bu liderler öyle bir borç batağına saplanırlar ki Amerikanın sadık köleleri olurlar. Böylece siyasi, ekonomik ve askeri gereksinimlerimizi istediğimiz zaman istediğimiz şekilde karşılarlar. Buna karşılık kendi halklarına teknoparklar, santraller, havaalanları getirdikleri için siyasi konumları güçlenir. Bu arada Amerikan mühendislik ve müteahhitlik firmaları da iyice zenginleşir".

Tarih boyunca imparatorluklar askeri güçle veya güç tehdidi ile kuruluyordu. Fakat II.dünya savaşının sona ermesi, Sovyetler Birliği'nin doğuşu ve nükleer savaş korkusu yüzünden askeri hareket göze alınamayacak kadar riskli hale geldi.

1951 dönüm noktası oldu. O tarihte İran, doğal kaynaklarını ve halkını istismar ettiği için British Petroleum'a (bugünkü BP) cephe almıştı. İran'ın çok sevilen, demokratik biçimde seçilmiş başbakanı (Time dergisi onu 1951'de yılın adamı seçmişti) Muhammet Musaddık İran'ın tüm petrol varlıklarını millileştirdi. Buna öfkelenen İngiltere, Amerika'dan yardım istedi. Fakat her iki ülke de, askeri bir müdahalenin Sovyetler Birliği'nin tepkisini çekeceğinden korkuyordu.

O yüzden Amerika, Deniz Kuvvetlerini göndermektense CIA ajanı Kermit Roosevelt'i (Theodore'un torunu) gönderdi. Kermit para veya tehditle yandaş topladı. Onlarla sokak isyanları ve şiddet gösterileri düzenledi. Öyle ki Musaddık istenmeyen adam gibi göründü. Sonunda Musaddık indirildi ve yaşamının geri kalanını ev hapsinde geçirdi. Amerikan yanlısı Rıza Şah mutlak diktatör haline geldi. Kermit Roosevelt yeni bir meslek başlatmıştı ve şimdi ben onun saflarına giriyordum.

Roosevelt'in oyunu Ortadoğu'nun tarihini değiştirmek yanında imparatorluk kurmanın en eski yöntemlerini de demode kılmıştı. Kore ve Vietnam yenilgileri de buna katkıda bulundu. Sonuçta anlaşıldı ki Amerika küresel imparatorluk hayalini gerçekleştirmek istiyorsa her yerde Roosevelt'in İran yönetimini uygulayacaktır. Nükleer savaşa girmeden Sovyetler Birliği'ni yenmenin tek yolu buydu.

Ancak bir sorun vardı: Kermit Roosevelt bir CIA ajanıydı. Yakalansaydı sonuçları tatsız olacaktı. İlk kez yabancı bir hükümeti Amerika alaşağı ediyordu ve gerisi de gelecekti. Fakat bu operasyonların doğrudan Washington'ı işaret etmemesi gerekiyordu.

Ne mutlu ki 1960'larda bir başka devrim daha gerçekleşti. Uluslararası şirketler ile Dünya Bankası ve IMF gibi çok uluslu kuruluşlar güç kazandı. Dünya Bankası ve IMF'yi Amerika ile Avrupa'daki emperyalist kardeşlerimiz finanse ediyordu. Hükümetler, şirketler ve uluslararası kuruluşlar arasında simbiyotik bir ilişki doğmuştu.

Ben işe başladığımda sorun çoktan çözülmüştü. Amerikan istihbarat teşkilatları (NSA dahil) potansiyel Ekonomi Tetikçilerini teşhis edecek ve bunlar şirketler tarafından istihdam edilecek, hükümetten bir kuruş para almayacaklardı. Böylece, kirli işleri ortaya çıkarsa hükümet değil, hırslı şirketler suçlanacaktı. Üstelik marka, serbest ticaret, bilgi hürriyeti gibi yasal kılıflarla bu şirket ve kuruluşlar meclis araştırmalarından ve kamuoyu baskısından korunacaklardı.

ENDONEZYA: BİR EKONOMİ TETİKÇİSİNE DERSLER

İlk görevim Endonezya'da olacaktı. Endonezya yüzyıllarca çeşitli ülkelerin egemenlik savaşlarına sahne olmuş, nihayet 1949 da Sukarno'nun liderliğinde Hollanda'dan bağımsızlığını kazanmıştı. Fakat 17500 adadan ve sayısız dil, kültür, ırktan oluşan ülkede birliği sağlamak kolay olmamıştı. Kanlı iç savaşları takiben general Suharto 1968 de bir darbeyle başkan oldu.

Amerika Vietnam'daki başarısızlığının domino etkisi yapmasından ve komünizmin diğer ülkelere yayılmasından korkuyordu. Anahtar ülke Endonezya idi. MAIN'in elektrifikasyon projesi, Amerikanın Güneydoğu Asya'daki egemenliğini garantileme master planının bir parçasıydı. Amerikan dış politikası Suharto'nun İran Şahı gibi davranacağı savına dayanıyordu. Endonezya'da elde edecek kazanımların tüm İslam dünyasında, bilhassa patlamaya hazır bekleyen Ortadoğu'da yankıları olacaktı. Bu da yetmezmiş gibi Endonezya'da petrol vardı. Rezervlerin miktarını kimse bilmiyordu fakat parlak görünüyordu.

Endonezya'ya varınca, iki kişilik heyetimizin başkanı şöyle dedi: "Evet, burada bulunmamızın sebebi, dünyanın en yoğun nüfusuna sahip adası Java'nın elektrifikasyon master planını hazırlamak. Fakat bu buzdağının görünen kısmı. Esas amacımız, Endonezya'yı komünizmin kışaklarından kurtarmak ve kuzey komşuları Vietnam, Kamboçya, Laos'un izinden gitmesini önlemek. Entegre bir elektrik sisteminin kurulması, kapitalizm ve demokrasinin hakimiyetini garantileyecektir. Master planı hazırlarken, Endonezya'daki petrole ihtiyacımız olduğunu dikkate alıp, limanların, boru hatlarının, inşaat şirketlerinin bolca elektrik almasını sağlayın. Eksik yönde hata yapmaktansa, fazla yönde hata yapmamız daha iyidir."

Master Plan tamamlandıktan sonra plan dahilindeki bölgeleri gezmeye çıktım. Tercümanım beni Bandung'da bir kukla (karagöz) gösterisine götürdü. Dalang denen

kuklacı 100'ün üstündeki kuklayı farklı seslerle seslendiriyordu. Ömür boyu unutamayacağım gösteride kuklalardan biri Richard Nixon'du.

Nixon kılıklı kuklanın arkasında Orta Doğu ve Uzak Doğu haritası vardı. Ülkeler, haritadaki kendi yerlerinde çengellerde asılıydı. Yerde de, üstünde \$ işaretleri bulunan bir kova vardı. Nixon haritaya yaklaştı, Vietnam'ı çengelinden çıkarıp ağzına soktu. "Ayy, acı, çok kötü, bundan istemiyoruz" deyip kovaya attı. Yüzünü tekrar haritaya döndü. Sonraki ülke seçimleri beni şaşkınlık içinde bıraktı: Zira Güney Doğu Asya'nın domino ülkelerini değil, hep Orta Doğu ülkelerini seçiyordu: Filistin, Kuveyt, Suudi Arabistan, Irak, Suriye ve İran, arkadan Pakistan ve Afganistan. Her seferinde Nixon ülkeyi kovaya atmadan önce İslamiyet'e küfürler ediyordu: "Müslüman köpekler, Muhammed'in canavarları, Müslüman şeytanlar" gibi. En sonunda da haritadaki çengelinden Endonezya'yı kaldırarak "Bunu da Dünya Bankasına verelim. Bakalım bize bundan nasıl para kazandırabilir" dedi.

Gösteriden çıktıktan sonra tercümanımla aramda şu konuşma geçti.

"Dalang, Nixon'a Vietnam dışında niye yalnızca Müslüman ülkeleri kovasına attırdı?"

"Çünkü plan böyle. Vietnam ilk adımdan başka bir şey değildi. Tıpkı Naziler için Hollanda'nın olduğu gibi. Gerçek hedef Müslüman dünyası."

"Amerikanın anti-islam olduğuna inanmam"

"Öyle mi? Ne zamandan beri? Kendi tarihçilerinizden birini, Arnold Toynbee adlı İngiliz oku da gör. Ta ellilerde, gerçek savaşın komünistlerle kapitalistler arasında değil, Hıristiyanlarla Müslümanlar arasında olacağını söylemişti. " Civilization on Trial" ve "The World and The West" adlı kitaplarına bir bak"

"İyi de Müslümanlar ile Hıristiyanlar arasında niye düşmanlık olsun ki?"

"Çünkü Batı, özellikle de lideri Amerika, dünyayı hakimiyeti altına almak, tarihin en büyük imparatorluğunu kurmak istiyor. Neredeyse başaracak. Şu anda önündeki tek engel Sovyetler Birliği. Fakat Sovyetleri kalıcı bir engel olarak görmüyor. Dinleri yok, inançları yok, ideolojilerinin içi boş. Tarih boyunca iman her şeyin önünde gelmiştir. Biz Müslümanlarda da iman var, hatta sizden fazla. O yüzden bekliyoruz ve güçleniyoruz. Sonra bir yılan gibi saldıracağız."

"Ne korkunç! Bunu değiştirmek için ne yapabiliriz?"

"Bu kadar açgözlü olmaktan vazgeçin. Ve de bencil. Büyük evlerinizden, süslü mağazalarınızdan başka gerçekler de var dünyada. İnsanlar açlıktan ölüyor siz arabalarınızın benzinini düşünüyorsunuz. Bizimki gibi ülkeler yoksulluk içinde boğulurken imdat çığlıklarımızı duymuyorsunuz. Size bunları söylemeye çalışanlara kulaklarınızı tıkıyorsunuz. Onlar sizin için ya radikal ya komünist. Bu tutumunuzu bırakmazsanız sonunuz hiç iyi olmayacak."

Karagöz oynatıcı Dalang'a birkaç gün sonra yolda kimliği bilinmeyen biri çarptı ve öldü. Genç Endonezyalılarla yaptığım konuşmalar gözlerimin açılmasını sağladı. Bencil bir dış politikanın gelecek kuşaklara yaramayacağını fark ettim. Günlüğüme şunları yazdım.

"Yoksul ülkelere dış yardım kılıfı altında verdiğimiz borçlar bugünün çocuklarının ve onların torunlarının rehine olmasına yol açıyor. Şirketlerimizin, onların kaynaklarını talan etmesine izin vermek ve bize olan borçlarını ödeyebilmek için eğitim, sağlık gibi hizmetlerden feragat etmek zorunda kalacaklar. Amerika Vietnam gibi sömürge savaşlarında harcadığı bütün parayı dünyadan açlığı kaldırmaya, eğitim ve temel sağlık hizmetlerine herkesin ulaşabilmesine, ormanların , sulak alanların korunmasına harcasaydı dünya nasıl bir dünya olurdu acaba?"

PANAMA

Panama havaalanına 1972'nin bir Nisan akşamı ayak bastım. Yol boyunca gördüğüm billboard'ları başkan Omar Torrijos'un resimleri süslüyordu.

MAIN'in devasa Kalkınma Master Planının son görüşmelerini yapmakla görevlendirilmiştim. Plan, bu iki milyonluk minicik fakat son derece stratejik ülkeye enerji, ulaşım ve tarım sektörlerinde Dünya Bankası, Amerikan Kalkınma Bankası ve USAID'in milyarlarca dolar yatırım yapmasına zemin hazırlayacaktı.

Panama vaktiyle, Columbia'nın bir parçasıyken, Süveyş kanalını açan Fransız mühendis Ferdinand de Lesseps burada da kanal açma girişiminde bulunmuştu.

De Lesseps başarılı olamadı fakat Theodore Roosevelt'in Panama'ya göz dikmesine yol açtı. 1903'de Amerika bir savaş gemisi göndererek kıstağı işgal etti ve Panama'yı bağımsız devlet olarak ilan etti. Kukla bir hükümet kurarak ilk kanal anlaşmasını imzaladı. Anlaşma, yapımı planlanan kanalın iki yakasının Amerikan bölgesi olmasını öngörüyor, Amerikan müdahalesini meşru kılıyor ve bu sözde bağımsız ülkenin tam kontrolünü veriyordu.

Yarım yüzyıl boyunca Panama, Washington'la güçlü bağlar içinde bulunan varlıklı ailelerce yönetildi. Bunlar, Amerikan çıkarlarını korumayı görev edinmiş sağcı diktatörlerdi. Halkın korkunç yoksulluk içinde, büyük plantasyon ve şirketlerin kölesi halinde yaşaması umurlarında değildi. Son diktatör Arias'ı Omar Torrijos bir darbeye indirip devlet başkanı oldu.

Torrijos döneminde Panama, tarihinde ilk kez Washington veya başka bir yerin kuklası olmadı. Moskova veya Beijing'in tahriklerine kapılmadı. Torrijos sosyal reforma ve yoksullara yardıma inanıyordu fakat komünizme de karşıydı.

Panama kanalını ve çevresini tamamen Amerika'ya ait olmaktan kurtarıp Panama devletine iadesi için Torrijos başkan Jimmy Carter ile müzakerelere başladı. Carter mantıklı ve duyarlı bir insandı fakat Washington'daki muhafazakarlar ve dinciler yaygarayı kopardı. Nasıl olur da bu milli savunma kalemizi, Amerikan dehasının

sembolünü, Amerika'nın ticari çıkarlarının düğüm noktasını elden çıkarmaya kalkardık?

Başkan Carter bütün itirazlara kulak tıkayarak 1977'de Kanalı ve Kanal Bölgesini Panama'ya devreden anlaşmayı imzaladı. Uzun ve eziyetli bir ikna sürecinden sonra Kongre'nin anlaşmayı onaylamasını sağladı. Bunun üzerine muhafazakarlar intikam almayı ahdedti.

Başkan Carter'dan sonra gelen Reagan hükümeti kanalı geri almak için epeyce uğraş verdi. Fakat Torrijos karşı koydu. Bunun üzerine 31 Temmuz 1981'de bir uçak "kazasında" hayatını kaybetti. Bir kez daha Latin Amerika basını "CIA suikastı" başlıkları attı. 52 yaşındaki Torrijos'un ölümü CIA'nin suikastlar dizinine bir yenisini eklemişti.

Torrijos yaşasaydı, Orta ve Güney Amerika ülkelerinde gittikçe artan şiddeti önlemenin çaresini bulacaktı. Petrol şirketlerinin Amazon havzasını mahvetmesine izin vermeyecek, Washington'un terörist ve uyuşturucu savaşı dediği, ama aslında çaresiz insanların evlerini ve ailelerini koruma girişimlerini hafifletecek çözümler üretecekti. En önemlisi, Güney Amerika'da, Afrika'da ve Asya'daki liderlere örnek olacaktı. Tabi ki CIA, NSA VE ET'ler buna izin vermeyecekti.

Torrijos'un halefi Manuel Noriega başlangıçta selefinin izinden gidiyor izlenimi verdi fakat Torrijos adalet ve eşitlik timsali iken, Noriega kısa sürede yolsuzluk ve kanunsuz işlere bulaştı. Dahası Amerika'nın tropik savaş eğitim üssü "School of Americas" ın süre uzatımına izin vermedi. Bunun üzerine 20.12.1989'da Amerika Panamaya, II.Dünya Savaşından bu yana bir ülkeye yapılan en büyük hava saldırısını düzenledi. Bu, sivil halka yapılan haksız bir saldırıydı. Oysa Panama ve Panamalılar ne Amerika ne de başka bir ülke için tehdit teşkil ediyordu. Noriega Şilinin Pinochet'si , Nikaragua'nın Somoza'sı gibi katliam yapmamış, insan haklarını çiğnememişti. Tek yaptığı Kanal Antlaşmasına uyulmasını istemek ve yeni bir Kanal için Japonlarla görüşmekti. Amerikan askerlerinin bu iki milyonluk şehirde büyük-çocuk sayısız insan öldürmesine ve şehrin büyük bölümünü yakmasına Washington'un gösterebildiği tek gerekçe, Noriega'nın uyuşturucu kaçakçılığı idi. Bu şehrin dünyanın en değerli arazilerinden birinin üstünde olduğundan kimse söz etmiyordu tabi.

Noriega Amerika'ya getirilip, kendi ülkesindeki eylemleriyle Amerikan yasalarını ihlal ettiği gibi örneği görülmemiş bir iddia ile yargılandı ve 40 yıla mahkum edildi.

Saldırı , Amerika'nın imparatorluk kurmanın eski usullerine döndüğünü, Reagan gibi Bush'un da amaca ulaşmak için muazzam güç kullanmakta tereddüt etmeyeceğini dünyaya gösteriyordu. Hedef, Torrijos mirasını kukla bir hükümete devretmek kadar, Irak gibi başka ülkeleri de sindirmekti.

Bush hükümetinin yaptığı terörizmden farksız, gayri meşru bir eylemdi. Amerikan Ordusu bu bombardımandan sonra 3 gün boyunca basını, Kızılhaç'ı ve diğer gözlemcileri şehre sokmadı. Bu arada askerler ölüleri yakıp gömdüler. Suç delillerinin yok edilmesi ve katliamın boyutları konusunda sorulan sorular hep cevapsız kaldı. Dünya bu olayı şiddetle kınadığı halde basına uygulanan sansür yüzünden pek az

Amerikalının haberi oldu. Amerika sahip olduğu gücü iğrenç bir biçimde kötüye kullanarak küstah Amerikalı politikacıların ve onların Panamalı yarıdaklarının amaçlarına hizmet etmişti. Nitekim Torrijos döneminden önce Amerikan hükümetinin kuklası olan oligarşi tekrar iktidara getirildi ve Amerika kanalın kontrolünü yeniden ele geçirdi.

GUATAMALA

Guatamala ve Orta Amerikanın hakimi, 1800lerde kurulan United Fruit Company (UFC) idi. 1950'lerde demokratik bir süreçle Jacob Arbenz Guatamala'nın başkanı seçildi. O sırada Guatamala topraklarının %70'i, nüfusun %3'ünün elindeydi. Arbenz halkı açlıktan kurtarmayı vaad etti ve kapsamlı bir toprak reformu başlattı.

Guatamala'nın en büyük ve en baskıcı toprak sahibi United Fruit Company bu önlemlere karşı çıktı. Bütün Orta Amerika'da bunun örnek teşkil etmesinden korkuyorlardı. United Fruit Company Amerika'da muazzam bir kampanya başlattı. Amaç Amerika halkını ve Kongre'yi Arbenz'in Rus komplosunun bir parçası olduğuna ve Guatamala'nın Sovyet uydusu olduğuna ikna etmektir. 1954'te CIA darbe düzenledi. Amerikan pilotları Guatamala City'yi bombaladılar. Demokratik yöntemle seçilmiş olan Arbenz alaşağı edilip yerine zalim sağcı diktatör Castillo Arnas getirildi.

Yeni hükümet her şeyini United Fruit Company'ye borçluydu. Derhal Arbenz'in reformlarını geri çekip yabancılardan alınan her türlü vergiyi kaldırdı. Binlerce kişiyi tutuklattı. United Fruit Company, CIA ve albay diktatör arasındaki işbirliğinin meyvesi, yüzyılın geri kalanı boyunca Guatamala'yı kasıp kavuran ve halen de devam etmekte olan şiddet ve terörizm oldu.

SUUDİ ARABİSTAN'LA İLİŞKİLER YUMAĞI

1970'lerin başı, uluslararası ekonomide önemli değişikliklerin yaşandığı bir dönem oldu. 1960'larda bir grup ülke, büyük petrol şirketlerine karşı OPEC petrol kartelini kurmuştu. "7 kız kardeş" olarak bilinen büyük petrol şirketlerinin kasıtlı olarak ham petrol fiyatlarını düşük tuttuklarının, böylece üretici ülkelere düşük bedel öderken kendilerinin yüksek karlar elde ettiklerinin farkındaydılar.

Üretici ülkelerin birlikteliği 1973'te petrol ambargosuyla sonuçlandı. Amerika'daki benzin istasyonlarında büyük kuyruklar oluştu. Büyük Buhran'a yakın ekonomik kargaşa yaşandı. Tüm dünyada büyüme yavaşladı, işsizlik arttı, sabit kur sistemi çöktü.

18 Mart 1974'te ambargo sona erdiğinde ham petrol fiyatlarının varili 1.39 \$ dan 8.32 \$ a çıkmıştı. Siyasiler aldıkları dersi hiç unutmayacaklardı. Bu birkaç ayın yarattığı travma şirketokrasiyi güçlendirip büyük şirketler, uluslar arası bankalar ve hükümet'ten oluşan sacayağını yıkılmaz hale getirdi. Tutum ve politikalar değişti. Wall Street ve Washington böyle bir ambargoya bir daha fırsat vermemeye yemin etti. Petrol kaynaklarımızı korumak hep önceliğimiz olmuştu ama 1973' ten sonra bu saplantı haline geldi.

Ambargo, dünya siyasetinde Suudi Arabistan'ın konumunu yükseltip bizim ekonomimiz için stratejik önemini fark etmemize yol açtı. Dahası, Amerikan şirketler liderlerini "Petrodollarları tekrar Amerika'ya nasıl döndürebiliriz?" arayışına itti.

Ambargo biter bitmez Washington Suudi Arabistan'la görüşmelere başladı. Petrodollarlar ve bir daha ambargo olmaması karşılığında onlara teknik yardım, askeri teçhizat/eğitim ve modern tesisler önerdi. Müzakereler JECOR (Amerika- Suudi Arabistan Ortak Ekonomik Komisyonu) adlı sıradışı bir organizasyonun kurulmasıyla sonuçlandı.

JECOR, geleneksel dış yardım programlarının tam tersini yapacaktı: Suudi Arabistan'ın Suudi parası ile inşası için Amerikan firmalarını görevlendirmek. Amerika'nın gelişmekte olan bir ülkeyle yaptığı, karşılıklı bağımlılığa dayalı en kapsamlı anlaşmaydı.

MAIN'in elemanı olarak görevim, muazzam paraların nerelere harcanabileceğini gösteren senaryolar yazmaktı. Kısacası, Amerikan mühendislik ve inşaat firmalarının milyarlarca dolar kazanabilmesi için yaratıcılığımı kullanacaktım. Bir taraftan Suudi ekonomisi bizimkine bağımlı hale gelirken bir taraftan da ülke Amerika'nın sadık dostu olacaktı.

Yaptığım planlara göre çölde dev rafineriler, petrokimya kompleksleri, teknoparklar, elektrik santralleri yükselecek, ülke boydan boya elektrik hatları, otoyollar, boru hatları, iletişim ağları, ulaşım sistemleri, bunları çalıştırmak için gelecek yabancı işçiler için konutlar, alışveriş merkezleri, hastaneler, deniz suyu arıtma tesisleri ile donatılacaktı. Hepsi son teknolojiye dayalı olduğu için yıllar boyu bakım ve teknik servis gerekecekti. Böylece MAIN, Bechtel, Brown&Root, Halliburton, Stone&Webster ve diğer Amerika firmaları yıllarca para kazanmaya devam edecekti. Suudi Arabistan'ın düşmanlarından korunmak için savunma sanayimiz de en pahalı araç gereci satarak ve bakımını yaparak nemalanacaktı. Suudi Arabistan bundan böyle hiçbir şekilde ambargo konmasına mahal vermeyecek, Amerika da bunun karşılığında her ahval ve şerait altında Suudi Arabistan'a ve yöneticilerine siyasi ve askeri destek sağlayacaktı. Tuhaf olan şeydi ki tutucu Vahabi ilkelerine dayanan bir krallığın bütün geleceğini bir grup yabancı (onların gözünde kafir) belirleyecekti. Ayrıca umudumuz, İran ve Irak gibi petrol zengini ülkelerin de Suudi Arabistan'ı örnek alıp aynı girişimleri yapmasıydı. Bence yaptığımızın bin yıl önceki Haçlı Seferlerinden pek bir farkı yoktu. Avrupalı Katolikler, amaçlarının Müslümanları cehenneme gitmekten kurtarmak olduğunu iddia ediyorlardı; bizse Suuidleri çağdaşlaştırmak olduğunu. Gerçekte ise hem Haçlıların, hem şirketokrasinin amacı imparatorluklarını genişletmekti.

Teklifimizi Henry Kissinger başkanlığında bir heyet Suudilere götürdü. Tüm paket krallıkça onaylandı. MAIN'e de ilk ve en karlı ihalelerden biri verildi. Bunu diğer ihaleler izledi ve tarımdan enerjiye, eğitimden iletişime Suudi ekonomisinin her sektöründe modernizasyona gidildi.

Bu anlaşma uluslararası hukukun da seyrini değiştirdi. Uganda'nın, yüz binlerce kişinin kanına giren zalim diktatörü İdi Amin sürgüne gönderildiğinde Suudi Arabistan ona kucak açtı. 80 yaşında ölünceye kadar lüks ve debdebe içinde yaşadı. Amerika bu işe bozulsa bile anlaşmaya hanel getirmemek için sesini çıkarmadı. Daha da kötüsü, Suudi Arabistan'ın uluslararası teröre parasal destek vermesine göz yumdu. Hatta Usame Bin Ladin'in Afganistan'da Ruslara karşı verdiği savaşı teşvik etti. 1980'lerde Riyad ve Washington Mücahitlere toplam 3.5 milyar dolar aktardılar.

US News & World Report, 2003 sonlarında "The Saudi Connection" adlı araştırmada şunları yazıyordu.

"Kanıtlar tartışmasızdı, Amerikanın kadim dostu ve dünyanın en büyük petrol üreticisi Suudi Arabistan, terörist finansmanının da merkezi olmuştu.

1980'lerde yaşanan İran devrimi ve Afgan Savaşı şoklarından sonra Suudi Arabistan'ın yarı resmi yardım kuruluşları, hızla büyüyen cihad hareketinin anapara kaynağı oldu. Para, 20 kadar ülkede paramiliter eğitim kampları işletmede, silah satın almada ve yeni üye toplamakta kullanıldı.

Suudilerin hesapsız paraları bazı Amerikan yetkililerin olayı görmezden gelmesini sağladı. Suudilerle iş yapan eski büyükelçilere, CIA istasyon şeflerine, hatta kabine mensuplarına ihale, hibe, ücret şeklinde milyarlarca dolar ödendi. Kraliyet ailesi yalnız El Kaide'yi değil, diğer terörist grupları da destekliyordu."

Ekim 2003 tarihli Vanity Fair dergisi de "Suudileri Kurtarmak" adlı raporunda Bush ailesi, Suud hanedanı ve Bin Ladin ailesi arasındaki 20 yılı aşkındır süregelen yakın ilişkiyi gözler önüne seriyordu. George H.W. Bush 71-73 arası Birleşmiş Milletlerde büyük elçilik, 1976-77 de CIA başkanlığı yapmıştı. Yani tam da Suudi Arabistan ile ilişkilerin alevlendiği dönemde.

11 Eylül'ün hemen akabinde Bin Ladin ailesi de dahil, varlıklı Suudiler özel uçaklara bindirilip Amerika'dan gönderildiler. Uçuşlara neden izin verildi, yolcular neden hiç sorgulanmadı bilinmez. Acaba Bush ailesinin ilişkilerinden mi?

İRAN'IN ŞEHİNŞAH'I

1975-78 yılları arasında sık sık İran'ı ziyaret ettim.

İran da zengin petrol yataklarına sahipti ve Suudi Arabistan gibi onun da büyük projeleri gerçekleştirmek için borçlanmaya ihtiyacı yoktu. Ancak ülkenin tarihi siyasi kargaşayla yüklüydü. O yüzden olaya farklı yaklaştık. Şah'ı ilerencilik sembolü haline getirmek için Washington ve iş dünyası el ele verdi. OPEC'in kurulmasıyla Şah etkin bir dünya lideri olmuştu. Aynı zamanda Müslüman Orta Doğu'nun en güçlü ordusunu kurmuştu.

MAIN Hazar Denizindeki turizm bölgesinden Hürmüz boğazındaki askeri tesislere kadar ülkenin her yerini kapsayan projeler yapıyordu. Orda da işimiz, bölgesel kalkınma potansiyellerini tahmin edip ona göre elektrik üretim ve dağıtım sistemlerini tasarlamaktı.

Yüzeyde İran, Hıristiyan-Müslüman işbirliğinin örnek bir modeli gibi görünüyordu. Ancak kısa süre sonra fark ettim ki sakin görünüşün altında derin bir öfke yatıyor.

İran'daki tercümanım beni adını vermek istemediğim ve kısaca "Doc" diyeceğim bir felsefe doktoruyla tanıştırdı. Doc bana şunları söyledi:

"Kendine şahların şahı lakabını veren bu adam gerçek bir şeytandır; Hitler'den de beter davranıyor. Üstelik hükümetinizin tam bilgisi ve desteğiyle. Şah sizin Orta Doğu'daki tek gerçek müttefikiniz. Tabi ki İsrail'iniz de var ama İsrail sizin için destek değil, köstek. Petrolü yok. Politikacılarınız sırf Amerika'daki Yahudi oylarını ve seçim kampanyalarına Yahudi parasını almak için İsrail'e arka çıkmak zorunda. Sizin için Şah daha önemli. Oysa Şah'ın fazla vadesi kalmadı. Herkes ondan nefret ediyor. Şah'ın kapitalizminden yararlanan bazı zenginler hariç, halkın arasında muazzam bir dini hareket var. Aklınız varsa, şirketiniz bizim ülkemizden uzak durur. Sizi uyarıyoruz: burada çok para kazanacağınızı zannediyorsanız yanılıyorsunuz. Şah gidecek ve siz de paranızı alamayacaksınız. Üstelik Şah'ın çöküşü yalnızca bir başlangıç, Müslüman dünyasının gidişatının bir göstergesi olacak. Öfkemizi çok uzun süre baskı altında tuttuk, yakında patlamak üzere."

Bu konuşmadan çok kısa bir süre sonra Ayetullah Humeyni ve Mollaların önderliğinde isyan, gösteri ve bombalamalar başladı. Şah 1979 da Mısır'a kaçtı. MAIN, Doc'un dediği gibi, İran'da milyarlarca dolar kaybetti. Gerek ülke olarak gerekse şirket olarak bütün bağlantılarımıza, ofislerimize, istihbaratımıza rağmen olabilecekleri tahmin edememiştik.

KOLOMBİYA: GÜNEY AMERİKA'NIN KİLİT TAŞI

Kolombiya, Güney Amerika'nın bütün ülkelerini Panama kıstağına, dolayısıyla Orta ve Güney Amerika'ya bağlayan ülkedir. Olağanüstü doğal güzellikleri, çok değerli yazar, filozof ve sanatçıları, demokratik bir hükümeti vardır.

20.yy.ın sonlarında Kolombiya'ya sattığımız en önemli hizmetler, mühendislik ve inşaat uzmanlığıydı. Kolombiya çalıştığım yerlerin tipik bir örneği idi. Ülke korkunç borç yükü altına girerek elektrik hatları, otoyollar, telekomünikasyon hatlarına yatırım yapacak, borcunu ve faizini petrol ve gaz yataklarının geliri ile ödeyecekti. Görevim, kredi ihtiyacını mümkün olduğunca şişirmekti.

Ancak orada da her şey yolunda gitmiyordu. Görüştüğüm kişiler şöyle söylüyordu:

"Baraj kurmayı düşündüğünüz ırmağın kıyısında yaşayan kızilderililer ve çiftçiler sizden nefret ediyor. Kentlerde yaşayan ve doğrudan etkilenmeyen insanlar bile inşaat şantiyenize saldıran gerillalara sempati duyuyor. Hükümetiniz bunları komünist, terörist, uyuşturucu kaçakçısı olarak tanımlıyor ama gerçekte onlar, şirketinizin harap ettiği topraklarda yaşayan aileler. Her gün sağ kalma çabası veren bizler, ırmaklarımızın üzerine baraj kurulmasını önlemek için yemin ettik. Topraklarımız sular altında kalacağına ölelim daha iyi. Doğru, gerillalarımızın bazıları Rusya ve Çin'de eğitiliyor ama ne yapsınlar ki? Modern silahları ve nasıl savaşılacağını öğrenmek zorundalar. Bazen de silah almak için uyuşturucu satmak. Dünya Bankası kendimize savunmamız için yardım etmiyor. Tam tersine, bu durumu zorluyor."

Kolombiya'da geçirdiğim süre, eski Amerikan Cumhuriyeti ile yeni küresel imparatorluk arasındaki farkı anlamamı sağladı. Cumhuriyetimiz materyalist değil, ahlaki ve felsefi değerler, eşitlik ve adalet kavramları üzerine kurulmuştu. Zayıf koruyan, II. Dünya savaşında olduğu gibi gerektiğinde ilkelerini savunmak için harekete geçen bir varlıktı. Oysa bugünkü küresel imparatorluk cumhuriyetin tam tersiydi. Ben-merkezci, haris, materyalistti; merkantilizm'e dayanan bir sistemdi. Kendinden önceki imparatorluklar gibi, kollarını yalnızca kaynakları toplamak, gördüğü her şeyi kapmak ve doymaz kursağını doldurmak için açıyordu. Yöneticilerinin daha fazla güç ve varlık kazanması için gerekli gördüğü her yolu deniyordu.

Ben Amerikan Cumhuriyetinin sadık bir vatandaşıydım fakat bu yeni, üstü örtülü emperyalizm ile yapmaya çalıştığımız şey, Vietnam'da orduyla başarmaya çalıştığımız şeyin parasal eşdeğeri idi. Askeri müdahalenin her zaman işe yaramadığını gören ekonomistler daha iyi bir planla ortaya çıkmışlar, dış yardım kuruluşları ve yükleniciler bu planı yürütmekte becerikli hale getirmişlerdi. Sistem tıkr tıkr işliyordu: Ülkeler çoğunlukla ihtiyaç duymadıkları büyük yatırımlar için Dünya Bankası, IFC gibi kuruluşlarca ağır borç yükü altına sokuluyor, bu yatırımlar büyük Amerikan yüklenicileri tarafından gerçekleştiriliyor, ülke borçlarını ödemekte zorlanınca IMF ve ET'ler devreye giriyor, onlar başarılı olmazlarsa ellerinde sopalarıyla çakallar(CIA), en nihayetinde de silahlarıyla askerler geliyordu.

İster ayakkabı yapsın ister inşaat, önde gelen bütün uluslararası şirketlerin kendi ET'leri vardı. Takım elbiseler giymiş, saygın görünümlü bu kişiler New York, Tokyo veya Londra'daki merkezlerinden çıkıp yolsuzluğa meyilli politikacıları/bürokratları ülkelerini şirketokrasinin boyunduruğuna sokmaya ikna etmek için bir kıtadan ötekine dolaşıyorlardı.

Çeşitli ülkelerde üretim yapan Amerikan şirketlerinin çalışanları, o halklara iş vererek iyilik ettiklerini sanıyorlardı; gerçekte ise onları ortaçağ feodal düzenini hatırlatan bir tür köleliğe daha fazla gömüyorlardı. Üstelik bu modern serf ve köleler daha beter durumda olanlara bakıp hallerine şükrediyorlardı.

Bütün bu olaylar ve kendi zalim rolüm üzerinde uzun uzun düşüncelere daldım. İşimi iyi yapayım derken büyük resmi görememiş, davranışlarımın gerçek sonuçlarını fark edememişim. Gözümün önüne bir askerın görüntüsü geliyordu: Asker başlangıçta saftır. Başkalarını öldürmenin ahlaki boyutunu sorgulayabilir fakat esas çabası kendi

korkusunu bastırmak ve hayatta kalmaya odaklanmaktır. İlk düşmanını öldürdükten sonra hissettiklerinin altında ezilir. Ölen kişinin ailesini merak edip pişmanlık duyabilir. Fakat zaman geçtikçe ve daha fazla savaşır daha çok insan öldürdükçe katlaşır. Artık profesyonel bir askere dönüşmüştür.

Ben de profesyonel bir askere dönüşmüştüm. Bunu itiraf etmek, suçların işleme ve imparatorluk kurulma süreçlerini anlamamı sağladı. Neden ailesine düşkün İranlıların Şah'ın zalim gizli polisi olduğunu, mazbut Almanların nasıl Hitler'in emirlerine uyduğunu, nasıl olup da iyi Amerikalı kadın ve erkeklerin Panama şehrini bombalayabildiklerini artık anlayabiliyordum.

10 yıl boyunca ben, Afrika ormanlarından insanları yakalayıp, bekleyen gemilere tıkan köle tacirlerinden farksız davranmıştım. Bana ödenen yüksek ücret, sigorta, hisse gibi cazip olanaklar beni de sistemin bir kölesi yapmıştı. Sistemde ne kadar uzun süre kalırsam, ayrılmam o kadar uzun sürecekti.

1 Nisan 1980'de Yönetim Kurulu Başkanı'nın odasına girip istifamı verdim.

1981'DEN BUGÜNE

Ayrıldıktan sonra, bir süre çeşitli şirketlere danışmanlık yaptım. Daha sonra enerji alanında çevre dostu yeni teknolojileri tasarımdan uygulamaya geçirmek amacıyla IPS şirketini kurdum.

O sırada enerji sektörü önemli bir yeniden yapılanmaya gitmişti. Deregulasyon başlamış, kurallar bir gecede değişmişti. "Enerji'nin Vahşi Batısı" diye adlandırılan süreç hırslı insanlara büyük fırsatlar sunuyordu.

Enerji alanında olup bitenler, tüm dünyayı etkileyen bir eğilimin göstergesiydi. Sosyal refah, çevre ve yaşam kalitesine ilişkin diğer değerler yerlerini kazanç hırsına bıraktı. Özel sektör olağanüstü önem kazandı. Başlangıçta, kapitalizmin en doğru sistem olduğu ve komünizmi önleyeceği gerekçesiyle özel sektörün önemli olduğu savunuluyordu. Sonraları böyle bir savunmaya da gerek duyulmadı. Her şeyin kamu yerine varlıklı yatırımcıların elinde olması doğal görüldü. Dünya Bankası gibi uluslararası örgütler bu fikre sınıksız sarılıp, su ve kanalizasyon sistemleri, iletişim şebekeleri, elektrik işletmeleri gibi o güne kadar kamu tarafından işletilen tesislerin deregulasyonunu ve özelleştirilmesini destekledi.

Sonuçta Ekonomi Tetikçisi kavramı genişleyerek daha büyük bir gruba yayıldı. Seçilmiş, az sayıda bizlerin gönderildiği görevlere her sektörden çok sayıda yöneticiler gönderildi. Bu yöneticiler bütün gezegeni dolaşarak en ucuz iş gücünü, en kolay ulaşılabilir kaynakları ve en büyük pazarları araştırdılar. Yaklaşımları cüretkardı. Kendilerinden önceki Ekonomi Tetikçileri, yani benim Endonezya, Panama ve Kolombiya'da yaptığım gibi onlar da tutumlarını haklı gösterecek kılıfları buldular. Ülkelere özel sektörün kendilerini borçtan kurtaracağını ve zenginleştireceğini vaad ettiler. Okullar, yollar yapıp telefon, TV, sağlık hizmetleri hibe ettiler. Fakat bir süre

sonra bir başka yerde daha ucuz iş gücü veya daha kolay ulaşılabilir kaynaklar bulduklarında ayrılıp oraya gittiler. Bunun sonuçları geride kalan toplum için yıkıcı oluyormuş, umursamadılar.

EKUADOR

Ekuador'un Amazon havzasında petrol çıkarılması 1960'ların sonunda başladı. Yöneticiler, petrol gelirlerine güvenerek ülkeyi muazzam borç yükü altına soktular. Otoyollar, teknoparklar, hidroelektrik santralleri, elektrik iletim sistemleri ülkenin her tarafına yayıldı. Uluslararası mühendislik ve inşaat şirketleri bir kez daha vurgunu vurmuşlar, yerli bir avuç aile de bu vurgundan nasiplerini epeyce almışlardı.

Ekuador'a ilk ziyaretimi izleyen yıllarda bu minicik ülke, tam anlamıyla şirketokrasi kurbanı olmuştu. Bizler her zamanki yöntemlerimizle ülkeyi neredeyse iflas ettirmeyi başarmıştık. Sonuçta 30 yıl içinde ülkenin resmi yoksulluk oranı %50'den %70'e, gizli-açık işsizlik oranı %15'den %70'e, kamu borcu 240 milyon dolardan 16 milyar dolara çıkarken en fakirlere ayrılan kamu kaynakları %20'den %6'ya inmişti. (Bugün Ekuador ulusal bütçesinin %50'sini borç ödemelerine tahsis etmek zorundadır.)

Siyasi yolsuzluk ve şirketokrasi işbirliğinin içinden sıyrılıp çıkan yıldız Jaime Roldos oldu. 30'lu yaşlarda avukat ve profesör olan Roldos, yoksul haklarına ve siyasilerin ülke kaynaklarının verimli biçimde kullanılmasından sorumlu olduğuna inanıyordu. Statükoya karşı çıkmaktan korkmayan ender bir politikacıydı. Örneğin Amerikan misyoner grubu SIL'i (Summer Enstitute of Linguistics) petrol şirketlerinin ajanı olmakla suçluyordu.

SIL, pek çok ülkeye olduğu gibi Ekuador'a da görünüşte yerel dilleri araştırmak üzere gelmişti. Bilhassa Amazon havzasındaki Hourani kabilesiyle ilgileniyorlardı. Petrol araştırmalarının yürütüldüğü ilk yıllarda hareket tarzları şuydu: Sismograflar şirket merkezine bir yerde petrol bulunma ihtimali olduğunu bildirdiklerinde SIL derhal devreye giriyor ve yerli halkı oradan ayrılıp bedava yemek, barınak, giysi, ilaç ve dini eğitim bulabilecekleri misyonerlik kamplarında yaşamaya ikna ediyorlardı. Tek şart, tapularını petrol şirketlerinin üstüne geçirmeleriydi. İkna için gayri ahlaki, gayri kanuni her türlü yöntemi kullanıyorlardı. SIL misyonerleri Amerika'da televizyona çıkıp "vahşi" leri eğitmek ve medenileştirmek için halktan SIL'e ve Petrol Şirketlerine para topluyordu. Rockefeller Vakfı büyük katkıda bulundu.

Jaime Roldos, "Rockefeller'ın da işin içinde olması , SIL'in yerli halkın topraklarını çalmak için bir paravan olduğunu gösteriyor" diyordu. Roldos'un Hidrokarbon Politikasına göre madem ki Ekuador'un en önemli kaynağı petroldü, o halde bu kaynağın kullanımı nüfusun en yüksek kısmına en fazla yarar sağlayacak şekilde gerçekleştirilmeliydi. 1979'daki Başkanlık konuşmasında şunları söylemişti:

"Ulusumuzun enerji kaynaklarını korumak için etkin önlemler almalıyız. Devlet, ihracatı çeşitlendirmek ve ekonomik bağımsızlığı sürdürmek zorundadır. Karar verirken daima ulusal menfaatlerimizi ve egemenlik haklarımızı göz önünde bulunduracağız. Bir petrol şirketi riske girmediği, araştırma yürütmediği ve imtiyaz

aldığı yerlerden üretim yapmadığı takdirde devlet vermiş olduğu imtiyazı geri alacaktır.”

Kasım 1980’de Carter seçimi kaybedince Reagan Başkan oldu. En büyük hedefi dünya barışı olan ve Amerika’nın petrole bağımlılığını azaltmaya çalışan bir başkanın yerini, Amerika’nın askeri güce dayanarak dünya piramidinin tepesinde oturmaya ve dünyanın neresinde olursa olsun petrol alanlarını kontrol etmeye hakkı olduğuna inanan biri almıştı.

Roldos seçim vaatlerini tutup petrol şirketlerine savaş açtı. Hidrokarbon yasa tasarısını meclise sevk etti. Bu yasa devrimci, hatta radikal bir yasaydı. Gerçekleşseydi etkileri Ekuador ve Güney Amerika’yı aşip dünyaya yayılacaktı.

Petrol şirketleri beklenen tepkiyi verdiler. Roldos’u karalamak ve hükümetten düşürmek için ellerinden geleni yaptılar ama Roldos onlara pabuç bırakmadığı gibi SIL’i de ülkeden kovdu. Bütün yabancı şirketlere, Ekuador halkının yararlanacağı planlar yapmadıkları takdirde ülkeyi terk etmek zorunda bırakılacaklarını bildirdi.

24.5.1981 de Jaime Roldos’un bindiği helikopter havada patladı. Bütün Latin Amerika medyası olayı “CIA Suikastı” diye duyurdu. Görgü tanıklarının ifadelerine göre hayatına kastedileceğini anlayan Roldos çeşitli önlemler almıştı. Biri yanıltıcı diğeri gerçek iki helikopteri vardı. Olay günü güvenlik subaylarından biri onu son anda yanıltıcı helikoptere binmesi için ikna etmişti.

Yerine geçen Osvaldo Hurtado hem SIL’i geri kabul etti, hem de petrol şirketlerine olağanüstü haklar tanıdı. Böylece Amerika’nın istediği şekilde eski düzene dönmüş oldu.

MC NAMARA

Şirket-hükümet ilişkilerinin tipik bir örneği Robert Mc Namara’dır. Mc Namara 1949 da planlama ve mali analiz müdürü olarak işe başladığı Ford’da 1960’da aile dışından ilk genel müdür oldu. Hemen arkasından Kennedy onu Savunma Bakanlığına tayin etti. Savunduğu “Agresif Liderlik” hem hükümet yetkililerinin, hem de şirket yöneticilerinin düsturu oldu. Savunma Bakanlığından ayrıldıktan sonra üstlendiği Dünya Bankası Başkanlığı savunma/sanayi işbirliğinin bir sembolüydü. Birbiri ardından büyük bir şirkette, kabinede ve dünyanın en güçlü bankasında tepe yöneticiliği görevi yapması kuvvetler ayrılığı ilkesinin ihlali değilse neydi?

Mc Namara’nın yaptığı en büyük kötülük Dünya Bankasını görülmemiş boyutta bir küresel imparatorluk ajansı haline getirmektir. Şirketokrasi ile ilişkileri kendinden sonra gelenlere de örnek oldu. Örneğin George Schultz Nixon’un maliye bakanı, Bechtel’in genel müdürü, Reagan’ın savunma bakanı oldu. Caspar Weinberger Bechtel’in Genel Müdür Yardımcısı, Reagan’ın Savunma Bakanıydı. CIA direktörü olan Richard Helms’i Nixon İran’da Büyükelçi tayin etti. George H.W. Bush (baba) Zapata Petrol Şti.’nin kurucusu olarak başladı, BM büyükelçiliği yaptı, sonra da CIA direktörü oldu.

Başta Reagan olmak üzere bu ve benzeri kişilerin hedefi:

- dünyayı ve bütün kaynaklarını kendi denetimi altına almış bir Amerika
- Amerika'nın tüm emirlerine boyun eğen bir dünya,
- Amerika'nın belirlediği kuralları cebreden bir ordu ve
- Amerika'nın küresel imparatorluğunu destekleyen bir uluslararası ticaret ve bankacılık sistemi

idi.

VENEZÜELLA

Venezüella'yı yıllardır izliyordum. Petrol bulunmasıyla, yoksulluktan zenginliğe geçmiş ülkelerin klasik bir örneğiydi. Aynı zamanda petrol zenginliğinin yarattığı karmaşanın, dar gelirli/zengin arasındaki gelir uçurumunun ve şirketokrasi istismarının bir örneğiydi.

Venezüella petrolü dünya ekonomisi için hayati önem taşır. Dünyanın en büyük 4. petrol üreticisidir. Petroleus de Venezüella adlı kamu şirketi 40.000 çalışanı ve 50 milyar \$ yıllık satışlarıyla ülke ihracatının %80'ini gerçekleştirir.

1998 seçimlerinde devlet başkanlığına seçilen Hugo Chavez meclisi lağvedip mahkemeleri ve diğer kurumları denetimi altına aldı. Amerika'yı "Utanmaz emperyalizm" ile suçlayıp küreselleşmeyi yerden yere vurdu. Yabancı petrol şirketlerinden alınan royalti'leri iki katına çıkardı. Şirketokrasinin küresel imparatorluğa doğru yürüyüşünü engelleyen bu lidere karşı Washington tepkisiz kalamazdı.

Aralık 2002'ye gelindiğinde hem Venezüella'daki hem de Irak'taki durum kriz noktasına gelmişti. Irak'ta Ekonomik Tetikçi'lerin ve çakalların su altından yürüttüğü çabalar Saddam'a boyun eğdirmeyi başaramamıştı. Biz de nihai çözüm olan işgale hazırlanıyorduk. Venezüella'da ise Bush hükümeti Kermit Roosevelt'in İran oyununu sahneye koyuyordu. 30.000 petrol işçisi aylar süren greve başladı. Yüz binler sokaklara döküldü. Musaddık'tan 50 yıl sonra tarih kendini tekrar ediyordu ve ana sebep yine petroldü. Sonunda Chavez iktidardan düşürüldü.

14 Nisan 2002 tarihli New York Times olaylara tarihi bir bakış açısı getiriyordu.

"Amerika, Soğuk Savaş sırasında ve ertesinde kendi ekonomik ve politik çıkarlarını korumak için Orta ve Güney Amerika'da otoriter rejimleri desteklemiştir.

Küçük Guatemala'da CIA 1954'te bir darbe düzenleyerek demokratik biçimde seçilmiş hükümeti indirmiş ve ardından gelen sağcı hükümetleri 40 yıl boyunca küçük solcu isyancı gruplara karşı desteklemiştir. Olaylarda yaklaşık 200.000 sivil hayatını kaybetmiştir.

Şili’de CIA destekli darbe General Pinochet’yi 1973’ten 1990’a kadar iktidarda tutmuştur. Peru’da mevcut hükümet, iktidardan indirilen eski diktatör Fujimori ve zalim casus şefi Montesinos’a CIA’nın 10 yıl boyunca verdiği desteği araştırmaktadır.

Amerika 1989’da Panama’yı işgal ederek narko-diktatör Noriega’yı tutuklamıştır. Oysa Noriega 20 yıldır Amerikan istihbaratının değer verilen bir muhbiriydi. 1980’lerde Nikaragua’lı solculara muhalif grupların İran’a silah satarak desteklenmesi Reagan hükümeti yetkililerinin yargılanmasına yol açmıştır. Oysa olayları asıl yöneten Otto Reich hiç yargılanmadığı gibi daha sonra Venezüella’ya büyükelçi olarak atanmıştır.”

Bush hükümeti Chavez’e yapılan darbe’yi tam kutlarken eğlence yarıda kaldı. Chavez darbeye karşı koyup 72 saat içinde iktidarı yeniden ele geçirdi zira Musaddık’ın aksine, askeriyeyi kendi tarafında tutmayı başarmıştı. Ortalık durulunca grevcileri işten attı, darbeye karışan subayları ve Washington çakallarıyla işbirliği yapan muhalifleri hapse attırdı veya ülkeden kovdu. Bush hükümeti yetkilileri Chavez’i indirmek için yerel askeri ve sivil yetkililerle işbirliği yaptıklarını itiraf ettiler. Bu başarısız darbe girişimi Bush’un epeyce başını ağrıttı.

Bush hükümeti kesinlikle bunun altında kalmazdı fakat tam o sırada krizin daha ileri gitmesini önleyerek Venezüella’yı ve Chavez’i kurtaran başka bir durum oldu: Irak’ın işgali. Amerika Afganistan, Irak ve Venezüella’yı aynı anda karşısına alacak askeri ve siyasi güçten yoksundu. Dolayısıyla önceliği Irak’a verdi.

IRAK

Reagan ve Bush hükümetleri Irak’ı da Suudi Arabistan’a benzetmeye kararlıydılar. Saddam’ın da Suudilerin yolundan gideceğinden emindiler. Öyle ya, Suudiler dünyanın en ileri teknolojilerinden yararlanıyorlar, uluslararası hukukta özel muamele görüyorlardı. Washington’daki can dostları, terörist fanatik grupların finanse edilmesine, kaçakların korunmasına göz yumuyordu. Hatta Afganistan savaşında Suudi Arabistan’ın Usame Bin Ladin’e destek vermesini Amerika özellikle talep etmişti.

1980’lerde Bağdat’ta Ekonomi Tetikçilerinin sayısının haddi hesabı yoktu. Saddam’ın yakında ışığı göreceğine ve Washington’la Suudiler gibi bir anlaşmaya varacağına inanıyorduk. Bulunduğu bölgeye örnek ülke olacaktı. Saddam’ın patolojik bir diktatör, elleri kitlelerin kanına bulaşmış bir cani, Hitler’in bir kopyası oluşunun pek önemi yoktu. Amerika bu tür pek çok kişiyi hoş görmüş, hatta kollamıştı. Irak’ın kesintisiz petrol tedarikine ve petrodolarlarına karşılık Amerika da kendi mühendislik şirketlerine alt yapı kurdurtacak, çöller vahalaşacaktı. Onlara tank ve savaş uçakları satmaya, kimyasal fabrikaları ve nükleer santralleri kurmaya (pek çok ülkede yaptığımız gibi) hazırдық; bu teknolojilerin ileride silah üretiminde de kullanılabilceği umurumuzda değildi.

Irak, yaygın kanaatin aksine, petrolden ibaret değildi; su ve jeopolitik önemi de haizdi. Dicle ve Fırat nehirleri Irak'tan geçtiği için Irak kimin hakimiyetinde ise Orta Doğu'nun anahtarının onda olacağı bilinen bir gerçektir.

Ancak 1980'lerin sonuna gelindiğinde Saddam'ın Ekonomik Tetikçi senaryosunu uygulama niyeti olmadığı anlaşılmıştı. Bu durum, baba Bush hükümeti için büyük bir hayal kırıklığı, utanç kaynağı ve zaaf göstergesiydi. Bush bir çare ararken Saddam 1990'da Kuveyt'e saldırmakla Bush'u çıkmazdan kurtardı. Bush Saddam'ı uluslararası hukuku ihlalle suçlayıp Irak'a askeri hareket başlattı. Oysa daha bir yıl önce kendisi Panama'yı tek taraflı ve illegal biçimde işgal etmişti. Körfez Savaşı bittiğinde Bush'un Amerikan halkı gözünde popülaritesi %90'a çıkmıştı fakat Saddam gibi gerçek bir despot hala yerinde duruyordu.

11 Eylül olayında Ekuador'da, yerli kabilelerin arasındaydım. Daha sonra ikiz kulelerin bıraktığı boşluğu (ground zero) ziyarete gittiğimde şunu düşündüm. Ülkem intikam almaya kalkışacaktı fakat şirketlerimizden, ordumuzdan, politikalarımızdan ve küresel imparatorluk kurma çabalarımızdan nefret edenler bizden büsbütün nefret edecekti.

2003'te Amerika Irak'a girmekle on yıl içinde Irak'ı ikinci kez işgal etmiş oldu. Ekonomi Tetikçileri ve çakallar başarısız olmuşlar, sıra orduya gelmişti. Genç erkekler ve kadınlar çöl kumlarında ölmeye gönderiliyorlardı. Bazıları soruyordu : Bush bütün imkanlarımızla El Kaide'yi Afganistan'da kovalamaktansa neden Irak'a saldırıyordu? Buna cevap acaba "bu petrolcü aile açısından petrol kaynaklarını kontrol etmek ve inşaat işlerinden kazanç sağlamak, teröristlerle savaşmaktan daha önemli" olabilir miydi?

Amerika'nın Irak'ı işgalinin ne gibi sonuçları olabilir? Bunlardan biri, OPEC'in tekrar ağırlığını ortaya koymasıdır. Amerika Irak'ı kontrol altına alınca diğer petrol zengini ülkeler petrol üretimini kısmak ve/veya fiyatını yükseltmekten çekinmeyebilirler. Bu da şirketokrasinin, hatta tarihin ilk küresel imparatorluğunun kendi kendini yok etmesi anlamına gelebilir..

Bir diğer olası sonuç da, doların dünyadaki konumuyla ilgilidir. Son tahlilde küresel imparatorluk büyük ölçüde, doların dünyanın standart parası olmasına ve Amerikan darphanesinin bu dolarları basma hakkına sahip olmasına dayanmaktadır. Böylece az gelişmiş fakat sırası geldiğinde işimize yarayacak ülkelere geri ödeyemeyeceklerini bile bile borç veririz. Aslında ödemeleri hiç işimize gelmez zira söz konusu borç, ülkeye dediğimizi yaptırma imkanı verir bize. Normalde, ödenmeyen borçların çok artması kaynaklarımızın kuruması anlamına gelir. Ama biz normal koşullarda yaşamıyoruz. Amerikan parasının altın karşılığı yoktur. Doları ayakta tutan tek olgu tüm dünyanın Amerikan ekonomisine duyduğu güvendir.

Para basma yetkisi bize muazzam güç verir. Böylelikle hem borç vermekte, hem borçlanmakta bir sakınca görmeyiz. Nitekim 2003 sonunda Amerikanın dış borcu 7 trilyon dolara (kişi başı 24.000\$) ulaşmıştır. Dünya doları standart para birimi olarak kabul ettiği sürece aşırı düzeydeki borç şirketokrasi için bir engel teşkil etmez. Fakat başka bir para birimi doların yerini alırsa veya Japonya, Çin gibi alacaklı ülkeler

verdikleri borcun ödenmesini isterlerse o zaman her şey tepetaklak gider ve Amerika kendini çıkmazda bulur.

Bu durum artık bir hipotez olmaktan çıkmıştır. 1 Ocak 2002'de dünya finans piyasasına adımını atan euro, her geçen ay prestijini ve gücünü arttırmaktadır. OPEC ülkeleri Amerikanın Irak'ı işgaline kızarak da standart para birimi olarak doların yerine euro'yu geçirme kararı alırlarsa, imparatorluğun temelleri adamakıllı sarsılacaktır.

18 Nisan 2003 tarihli New York Times'da şöyle bir haber vardı: "Bush hükümeti Irak'ın yapılandırılmasında ilk ihaleyi Bechtel'e verdi. Ülkenin yeniden şekillendirilmesinde Dünya Bankası ve IMF devreye girecek". İyi de Irak'ı harabe haline getiren neydi? Kendi askerlerimiz değil mi? Haberi okurken şunu düşünmeden edemedim: "Eğer Saddam da Suudiler gibi Amerika'nın eline oynasaydı hala başta olacaktı. Füzeleri, kimyasal fabrikaları olacak, üstelik onları biz kurup modernizasyon ve bakımını bizim adamlarımız üstleneceklerdi. İşte size Suudi pazarından bile daha tatlı iş".

Haber, Irak'ın yapılandırılmasında rol oynayacak Halliburton, KBR gibi diğer Amerikan şirketlerini sıralıyor ve bu şirketlerin yöneticilerinin yıllardır Amerikan hükümeti ile iç içe ilişkilerini anlatıyordu ama şunu söylemiyordu: Irak'ın 2003'te başladı görünen hikayesi gerçekte utanç dolu eski bir hikayenin devamıdır. İmparatorluk kadar eski olan bu hikaye hem büyüklüğü hem de yöntemi itibarıyla dehşet verici boyutlara ulaşmıştır. Dev mühendislik ve inşaat firmaları, hükümetteki nüfuzlarını kullanarak, aslında bize benzemeyi hiç istemeyen halkları kendimize benzetmek için bir kez daha milyarlarca doları ceplerine indirmektedirler. Şirketokrasiye dayanan modern imparatorluk çaresiz halkları istismar etmekte, tarihin en zalim, en bencil talanını gerçekleştirmektedir. Öyle ki bu tutum, eninde sonunda bize zarar verecektir.

SON SÖZ

1840'larda Amerikalıların çoğunda Manifest Destiny adı verilen yaygın bir inanış vardı: Kuzey Amerikanın fethi ilahi bir tecelliydi. Kızılderililerin, ormanların ve bizonların yok edilmesini, bataklıkların kurutulup doğal kaynakların istismarını tanrı buyurmuştu, insanlar değil. Bu inanış, Başkan Monroe tarafından bir doktrin olarak dile getirildi ve kendi adını aldı. Monroe doktrinine göre Amerikanın tüm yarıkürede özel hakları vardı ve buna, Orta ve Güney Amerika'da Amerikan politikalarına karşı çıkan herhangi bir ülkeyi işgal hakkı da dahildi. Çeşitli dönemlerde başkanlar bu doktrini gerekçe göstererek Dominik Cumhuriyeti, Venezüella ve Panama'ya müdahale ettiler, II.Dünya Savaşının sonuna kadar Pan-Amerikancı faaliyetlerini sürdürdüler. 20.yy'ın ikinci yarısında Amerika komünist tehdidini kullanarak bu doktrini tüm dünyayı kapsayacak şekilde genişletti.

Çağdaş uluslararası finans sistemi II. Dünya Savaşı sonlarında Bretton Woods, New Hampshire'de birçok ülke liderinin katıldığı bir toplantıda ortaya çıkmıştı. Dünya Bankası ve IMF, yıkılmış bir Avrupa'yı yeniden inşa etmek için kurulmuş ve bunda da epeyce başarılı olmuşlardı. Sistem hızla genişleyerek bütün Amerikan dostlarınca

benimsendi ve baskıya karşı bir çare olarak görüldü. Bizi komünizmin hain pençesinden koruyacaktı.

Oysa 1980'lerin sonunda Sovyetler Birliği ve komünizmin çöküşü ile anlaşıldı ki asıl amaç komünizmden caydırmak değildi; amaç, kökleri kapitalizmden beslenen küresel imparatorluğu dizginlerinden kurtarmaktı. Dünya Devleti Forumu'ndan Jim Garrison'un dediği gibi:

“ Ekonomik küreselleşme ve serbest piyasa kapitalizmi açısından bakıldığında, Dünyanın bir bütün olarak birleşmesi, gerçek bir “imparatorluk” oluşması demektir. Dünyanın hiçbir ülkesi küreselleşmenin cazibesine karşı koyamamıştır. Pek azı, Dünya Bankası, IMF, Dünya Ticaret Örgütü gibi ekonomik küreselleşmenin yöntemlerini ve kurallarını belirleyen, boyun eğenleri ödüllendirip ihlal edenleri cezalandıran finans örgütlerinden kendini koruyabilmektedir.”

Dünya nüfusunun en varlıklı ülkelerde yaşayan beşte biri ile en yoksul ülkelerde yaşayan beşte biri arasındaki gelir oranı 1960'da 30'a 1 iken, 1995'te 95'e 1'e yükselmiştir. Oysa Dünya Bankası, IMF, USAID ve sözde uluslararası yardımla ilgilenen diğer bankalara, şirketlere, hükümetlere sorarsanız hepsi görevlerini eksiksiz yerine getiriyor ve ilerleme kaydediliyor.

Yıllar boyu kendimizi hep şuna inandırdık: Ekonomik büyüme tümüyle insanlık için yararlıdır. Büyüme arttıkça yararları da artar. Öyleyse ekonomik büyüme ateşini körükleyen kişiler yüceltilmeli ve ödüllendirilmelidir, yaşamın kıyasındakilerin istismarı pahasına da olsa. Bu inançla her türlü korsanlığı hoş gördük. Her yerde masum insanların ırzına geçtik, talan ettik, katlettik. Tahmin (forecasting), ekonometri ve istatistik gibi istendiği tarafa çekilebilir sözde bilimlerin sayesinde, bir şehri önce bombalayıp sonra yeniden inşa etmeyi ekonomide muazzam büyüme addettik.

Gerçek hikaye şu ki, hepimiz bir yalanı yaşamaktayız. Sürdüğümüz cila, yüzeyin altındaki ölümcül kanserleri saklıyor. Dünyanın en güçlü ve zengin ülkesi korkunç oranlarda intihar, uyuşturucu kullanımı, boşanma, tecavüz ve cinayet sahnesi. Kanser gibi bu oranlar her yıl daha da yükseliyor.

Halkımız komünizmi olduğu gibi terörizmi de şeytani bir güç olarak görüyor, kendilerinin ve kendinden önce gelenlerin kararlarına diğer insanların verdiği doğal tepki olduğunu anlamıyorlar. Tüm dünyayı kapitalizme geçirmenin görevleri olduğuna ve bunu gelecek nesillere borçlu olduklarına inanıyorlar. Aynı zamanda “En iyinin hayatta kalması” ilkesine sıkı sıkı sarılıyorlar: Madem ki mukavva bir barakada değil de imtiyazlı bir sınıfta doğmuşlar, öyleyse bu miraslarını gelecek kuşaklara da taşıyacaklardır.

Medyamız da şirketokrasinin bir parçasıdır. Gazetelerimizin, dergilerimizin, yayınevlerinin, TV kanallarının çoğunluğunun sahibi dev uluslararası şirketlerdir. Bütün iletişim kanallarımıza hükmeden yöneticiler, görevlerinin miras aldıkları sistemi sürdürmek, güçlendirmek ve genişletmek olduğuna inanmakta ve bunu küstahça uygulamaktadırlar.

Son tahlilde mesele yalnızca ABD de değildir. Küresel imparatorluk adı gibi küresel olmuş, her türlü sınırları aşmıştır. Daha önce Amerikan şirketleri olarak bilinen şirketler gerçek ve hukuksal anlamda uluslararası olmuştur. Çok sayıdaki ülkede iş yaptıklarından hangi kurallara ve yönetmeliklere göre faaliyet göstereceklerini kendileri seçerler. Küreselleşmeyi teşvik eden ticaret anlaşmaları ve örgütlenmeler bu durumu daha da kolaylaştırmaktadır.

Demokrasi, sosyalizm ve kapitalizm sözcükleri anlamlarını yitirmektedir. Şirketokrasi, dünya ekonomisi ve siyaseti üzerinde en etkili faktör haline gelmiştir.

Kurduğumuz sistem çığrından çıkmıştır. İmalat şirketlerimiz az gelişmiş ülkelerde işçileri insanlık dışı koşullarda neredeyse boğaz tokluğuna çalıştırmakta, petrol şirketlerimiz zehirleri denizlere ve akarsulara boşaltarak insanları, hayvanları ve bitkileri bilinçli olarak katletmekte, ilaç sanayi AIDS virüsü taşıyan milyonlarca Afrikalıyı yaşam kurtarıcı ilaçlardan yoksun bırakmaktadır. Kendi Amerikamızda bile on iki milyon aile, bir sonraki öğünü yiyeceğinden emin değildi. Enerji sektörümüz bir Enron, muhasebe sektörümüz bir Andersen yaratmıştır. Amerika Irak savaşını sürdürmek için 87 milyar \$ harcarken, Birleşmiş Milletler bu paranın yarısından azına gezegenimizde yaşayan herkese temiz su, yeterli gıda, sağlık hizmeti ve temel eğitim sağlanabileceğini hesaplamıştır.

Bir de oturmuş, teröristlerin neden bize saldırdığını merak ediyoruz.

Tarih bize kanıtlamaktadır ki eğer bu durumu değiştirecek bir şey yapmazsak dünyanın ilk gerçek küresel imparatorluğunun hazin bir biçimde sona ermesi kaçınılmazdır. İmparatorluklar asla kalıcı olamazlar. Her biri berbat bir şekilde silinip gitmişlerdir. Daha fazla hakimiyet kurayım derken pek çok kültürü yok etmişler, sonunda kendileri yok olmuştur. Hiç bir ülke veya ülkeler grubu diğerlerini istismar ederek uzun vadeli yaşayamaz.

Amazon yerlileri Shuar'ların bana 1990'da söylediği gibi dünya, hayal ettiğiniz gibidir. Çevreyi kirleten sanayiler, tıkanmış yollar ve aşırı kalabalık kentler kabusundan kurtulup yerküreye saygıyı, sürdürülebilirlik ve eşitlik ilkelerini, toplumsal sorumluluk bilincini içeren yeni hayallere yelken açabiliriz. Kendimizi ve paradigmayı değiştirmek kendi elimizdedir.